

REKE BALÁZS

EZÜST

A forróság fehéren reszketett az elszáradt gazok közt, és a szikes föld négyzetrácsosra repedett, és a repedésekből néhol szurokfekete tücskök másztak elő, hogy körülnézzenek pár pillanatra, aztán elrugaszkodtak és visszaugrottak a mélyedésekbe, amelyek néhol mintha a föld gyomráig értek volna, és a környéken a szél sem járt, hogy bármi enyhét adjon, a tüskés, elvadult bokrok levelei mozdulatlanul türték a hőséget.

A férfi kirakta könyökét a lehúzott ablakon, hátha a menetszél kissé lehűti a karját, és megállítja az izzadását. Közben próbált kicsit hangolni a rádión, hogy az adás reccsége megszűnjön, de minden alkalommal, ahogy kátyúba hajtott, túlhúzta a keresett frekvenciát, és miután megunt a zúgást és az egymásba csúszó adások zaját, inkább lekapcsolta a rádiót. Ujja továbbsiklott a hangoló gombról, szinte önkéntelenül nyomta be a szivargyújtót. A férfi az ingzsebébe nyúlt cigarettáért. A csomag rojtosra gyűrődött, kissé nyirkos is volt a férfi izzadságától, a megmaradt szálak görbén, rongyosan dőltek egymásnak. Addig vacakolt vele, amíg sikerült egyet kiugrasztania, fogaival kihúzta, és rágyújtott.

Közben az utánfutó nagyot ugrott egy újabb kátyúban. A férfi belenézett a visszapillantó tükörbe, az utánfutó platójához erősített nagy ládát fixírozta. Le volt kötözve, elmozogni nem nagyon tudott, a tetejére régi, kockás pokrócot terítettek, hogy fogja valamennyire a napot, vízbe is volt áztatva, de már régen csontszárazra fújta a menetszél.

A férfi kilógatta cigarettát tartó kezét az ablakon, és úgy vette be a kanyart, hogy nem is váltott vissza sebességet, csak fordított egy kicsit a kormányon. Döccent néhányat a gödrökben, amelyeknek az alja agyagos volt, és olyan sima, mint egy teknő csiszolt feneke. A tanyára vezető utat nyárfasor szegélyezte, a fák lombja közepén összefonódott, árnyékot borítva a földes útra. Az utolsó száz méteren rálépett a gázra, majd erőset fékezett a tanyaudvaron.

Kilökte a kocsiajtót, kiszállt, hosszan beleszívott még egyet a cigarettájába, ledobta a porba, csizmájával eltaposta, és hátrasétált, hogy elkezdje lebontani az utánfutóra erősített köteleket.

A felesége kilépett a ház ajtaján. A konyhából került elő, kötény volt rajta. Vékonyka asszony, arca sápadt és beesett. Beletörölte kezeiről a vizet piszkosfehér kötényébe, majd odasétált a férfihoz. A házból csirkepaprikás illata áramlott ki.

– Hát te hol voltál ennyi ideig? – kérdezte az asszony.
– Tegnap úgy mentél el, hogy pár óra, és itthon leszel.

– Itthon vagyok, nem? De ne foglalkozz most ezzel, ezt nézd meg, mit hoztam! – mondta a férfi. Felrántotta a pokrócot a nagy faládáról, és elégedett arccal odébb állt, előhúzta ingzsebéből a paklit, és kiütött egy cigarettát.

A láda egyik oldalán ujjnyi vasrácsok sorakoztak, bentről erős szag áradt ki. Az egyik sarokban két bundás állat lihegett. A bundájuk sötétkék volt, szinte már feketébe hajló, és olyan ezüstös árnyalat ült rajtuk, mintha odafújták volna festékszóróval, a farkuk végén hófehér, csúcsban végződő pamacs. Felemelték fejüket, és nyelvük lógott ki felé a szájukból, úgy lihegtek, hogy hűtsék magukat.

– Mi az isten haragja ez? – kapott a szájához az asszony.
– Nem rossz, mi? – nevetett a férfi, és kifújta a füstöt.
– Ezüstrókák. A fickó nem tudott fizetni a cuccért, de adott két ilyet.
– De minek?

– Ezek nagyon sokat érnek. A bundájuk. Majd szaporítjuk őket. Direkt párban adta a fickó. A kölyköket is el lehet adni, ha akarjuk. Figyeld meg, meggazdagszunk belőlük. Higgyél csak nekem! – hadarta a férfi, és közben cigarettát tartó kezével a levegőben kalimpált.

– Elhiszem, hogy nem vagy normális. Ezek rókák, mind egy az, hogy milyen csiricsaré a szőrük. Nekünk meg van vagy háromszáz baromfink. És ha bevadulnak, aztán lefojtotgatják őket?

– Nem fogják – legyintett a férfi –, szelídek ezek, úgy vannak nevelve. Igaz, kishaver? – kérdezte, és ujjával megböködte a vasrácsot.

Az egyik róka vicsorítva szisszent rá. Sárgásfehér fogai fenyegetően ültek fekete ínyében.

– Látom, mennyire szelídek – mondta az asszony gondterhelten.

– Gyere, vigyük őket az árnyékba, majd evés után összeütök nekik valami kennelt, ahol jobban ellesznek.

A láda két oldalából kötélfülek álltak ki, azokkal lehetett mozgatni. A férfi beleszívott még egyet a cigarettájába, majd oldalra dobta a porba, és rámarkolt az egyik földre, az asszony a túloldalon a másikra, és leemelték a platóról a ládát. Az udvaron öles diófa állt, alatta egy asztal, amelyen a férfi néha fabrikált ezt-azt, arra tették fel a ládát, majd a férfi bezárta a helyére a kutyát, mert az teljesen felbőszült a rókaszagtól. Folyamatosan csaholt és vi-csorgott.

Az asszony megint bepillantott a ládába, és megrázta a fejét:

– Baj lesz ebből, érzem én – dűnnyögte, közben ujjjaival a nyakszirtjét masszírozta.

– Dehogy lesz, menj, csináld a kajámat, hogy minél hamarabb tudjam intézni a helyet nekik. Biztos melegük van, meg szűkös a hely ebben a dobozban.

Az asszony nagyot sóhajtott, megfordult, és elindult a ház felé, de közben folyamatosan motyogott magában:

– Ennek elmentek otthonról, rókákat hoz a tanyára, mint ha nem lenne elég bajunk így is velük, minden héten elvisznek néhány tyúkot. Elmúlt ötven, és ilyen hülyeségeket csinál! Istenem, mi lesz itt?

A konyhában beállt a füst, miután a férfi helyet foglalt az asztalnál. Cigaretájára az ujjai közt füstölgött. Közben az ablakon keresztül a tanyaudvart nézte. Az asszony a tűzhelynél babrált a galuskával, éppen átzúdította a szűrőn, a gőz magasra csapott, és az asszony másik kezével oldalra nyúlt, hogy elzárja a gázpalack csapját.

– Adj már egy szilvát – mondta a férfi, de közben oda se nézett a nőre. Továbbra is az udvart fürkészte.

Az asszony kelleetlen lerakta a szűrőt, a kamrába ment, és egy felcímkézett teli üveget, meg egy poharat tett a férfi elé az asztalra. A férfi bólintott, a cigaretáját a hamutálba rakta, és kihúzta a dugót az üvegből. Töltött fél decit és ivott. Majd megivott még egyet.

Közben az asszony csirkepaprikással és galuskával teli tányért rakott elé. Vörös lében úszó szárny és alsócomb hevert a galuskán. A férfi beleszívott még egyet a cigaretájába, majd az asszony után szólt, aki indult volna vissza a tűzhelyhez:

– Köszönöm. Na, gyere kicsit ide! – Kezét nyújtotta a nő felé. – Minden rendben lesz, ígérem. Ez jól fog hozni a kasszára. Megoldódnak a gondjaink. Csak kicsit türelmesnek kell lennünk. Rendben? – Magához húzta az asszonyt, és átfogta a derekát is.

– Elhiszem. Jó lesz majd. Csak még nem látom – mondta az asszony.

– Ez a beszéd! – mondta a férfi, és elengedte az asszony derekát. Csikkét belenyomta a hamutálba, hüvelykujjával szét is morzsolta. Az alakját vesztett szűrőből halvány füstcsík szállt fel.

Amikor végzett az evéssel, eltolta magától a tányért, töltött még két felest magának, majd felállt az asztaltól, és az udvarra ment.

Egy árnyékos helyen öt kisebb gödröt ásott a földbe. Minden gödörbe levert egy kihegyezett, karvastagságú akáckarót, és mellé a gödörbe apró köveket dobált, hogy a karó ne tudjon oldalra billegni, majd betemette a lyukakat, és bedöngölte a földet körülöttük. A karók közé sűrűre sodort, erős dróthálót feszített, és a találkozási pontoknál meg is spannolta a vezérdrótokat, hogy a háló feszes legyen. Végül bejáratot rögtönzött egy régi fészerajtóból két akác-cölöp közé, amiket egymáshoz közel állított a földbe. A férfi nem sokat tudott a rókákról, kiváltképp az ezüstrókákról, így a biztonság kedvéért a kennel tetején is végiggurított egy réteg dróthálót, nehogy az állatok ki tudjanak mászni.

Amikor mindezzel kész lett, bement a házba.

Az asszony a konyhapult előtt állt, egy rézüstben verte a tojásbabot. Mellette a pulton már ki volt mérve a liszt, a cukor és egy tálkában a tojás leválasztott sárgái. Meg a tavaly elrakott faggatott meggybefőtt.

A férfi az ebédlőasztalhoz ment, töltött magának egy szilvapálinkát, felhajtotta, és szépen lassan rágyújtott gyufával, ahogy szokott, a leégett gyufaszálat színpadias mozdulattal lerázta, aztán a hamutálba dobta.

– Gyere, anyjuk, dolog van, be kéne rakni a rókákat a kennelbe, mert már biztosan elgémberedtek abban a kis ládában – mondta a férfi, miközben leverte a hamut a cigarettája végéről.

Az asszony a férje felé fordult. A tálban már csúcsosan állt a tojásbab.

– Ezt nem rakhatom most le, összeesik a hab, aztán dobhatom ki az egészet – felelte. – Meggyes piskótát csinállok.

– Felőlem – vont vállat a férfi. – Az a pár perc már nem oszt, nem szoroz. – Leült az asztalhoz, töltött magának és bámult kifelé az ablakon.

Közben könnyebb szellő vonult végig a környéken, a tanyaudvarról felvett egy kis port és szétszórta, amerre tudta, belekapaszkodott a konyha fehér függönyébe, és az öreg nyárfák nyílhegy alakú leveleit is megtekergette. A hamutáliból is kikavart egy kevés szürke pernyét. A férfi tenyerével lesöpörte az asztalról.

– Jó lesz a kennel – mormogta a férfi. – Beengedjük őket, hogy hadd járjanak benne egy kicsit, aztán körberakom a háló aljánál téglával, hogy ne tudjanak kaparni, és kész is.

– És mivel fogjuk etetni őket? Mit adjunk nekik? Csak nem a csirkékkel akarod?

– Dehogya! – legyintett a férfi. – Maradékokkal most. Aztán majd lövök nekik légpuskával galambot, meg a gánéjdombnál patkányt. Ott mindig nyüzsögnek a dögök. Ha meg végképp kevés az ilyen, akkor valami állatkereskedésből hozok patkányt meg egeret, amit tenyésztenek direkt kajának. Sokan tartanak kígyót, meg ilyen baszom nagy teknősöket, azokat is csak etetik valahogy.

– Hát nem tudom. Biztos megoldjuk, ha te mondd – dünnyögte az asszony, és a keverőtáliból belelapátolta a tészát egy tepsibe.

– Na, hogy állunk? Haladni kéne – türelmetlenkedett a férfi, és közben idegesen gurigázta a poharat tenyerei között.

– Mehetünk – mondta az asszony, és kezeit beletörölte a kötényébe.

Becipelték a ládát az elkészült kennelbe, az asszony kiment, és becsukta maga mögött az ajtót, a férfi bent maradt, és óvatosan elhúzta a reteszeket, amik a láda elején a rácsokat rögzítették. Amikor kinyílt a láda eleje, a két róka kiszaladt rajta és meg sem álltak a kennel legtávolabbi sarkáig.

A férfi kihúzta a ládát, bezárta a kennel ajtaját, és a drótba kapaszkodva nézte a rókákat. Azok közben megiramodtak, és körberohangáltak a drótháló mentén, ahogy az állatkerti állatok szoktak.

– Hát ez is megvan! – mondta a férfi. – Szépek ezek az állatok nagyon.

– Azok – nyugtázta az asszony.

– Leülök kicsit, nézegetem őket. Nagyon kifáradtam ma.

– Biztosan az idő is az oka. Borzalmas ez a hőség, már kiszárad minden. Sose fog már esni az eső?

– Fogalmam sincs, nem vagyok időjós – vont vállat a férfi. Aztán odahúzta a hintaszékét a tanyaudvar közepére, leült, rágyújtott, és hátradöntötte a fejét.

Az asszony visszament a konyhába, benézett a sütőbe. A piskóta szépen emelkedett. Elmosogatta az edényeket, majd ivott hidegen egy kis kávét, és leült az asztalhoz. Az ablakon keresztül pont rálátott a férjére. A hintaszék hátamlája fölött lebegtette a szél a férfi ősz hajszálait. Közben a rókák ugyanúgy futkostak a kennelben.

Mikor kisült a piskóta, az asszony egy tányérra tett néhány kockával, porcukrot szitált a tetejére, és elindult vele az udvarra. A süteményből forró gőz szivárgott, a cukor másodpercek alatt csillogó sziruppá olvadt a tetején.

A férfi a székben ült, kezei a karfán. Jobb keze két ujj között a cigaretta csonkig égett maradéka, mely már szenes hólyagokat égetett a bőrébe. Az asszony eldobta a tányért, szolongatta, rázogatta, de miután a férfi semmire sem reagált, berohant a házba.

Nem is tudta volna megmondani, milyen hosszú idő telt el, mire kiért a mentő, sokkban volt, és felőle a percek lehettek órák vagy akár fordítva is. A férfit hordágyra tették, és visító szirénával indultak vele a megyei kórházba.

Az asszony másnap a pusztában szállt le a helyköziről. Csak egy félig megdőlt, poros tábla jelezte, hogy ez egy megálló. Közben a busz elhúzott előtte, és vastos homokfelhőt kavarva maga után eltűnt a távolban. Az asszony elindult az út mellett és negyedóra múlva a zöld postaládánál lekanyarodott a saját bekötőútjukra.

A tanyán minden olyan volt, mint mikor otthagya. A férfi hintaszéke az udvar közepén állt, és a délutáni nap felforrósította a bőrhuzatot rajta, az elengedett varratokból kiálló, bolyhos cérnaszálakat terelgette a szél. A szék mellett a porban még ott heverték a csikkek, amiket a férje maga mellé dobált. Az asszony összeszedte a csikkeket, és a kukába hajtotta.

Mikor megfordult, észrevette a lyukat a földben. A kennek egyik oldalában tátongott, a drótháló alatt vezetett át. A rókák eltűntek, csak a földbe taposott hegyes nyomaik jelezték, hogy elhagyták új otthonukat, és egy sötétkék bundafoszlány, ami a drótháló egyik fonatába csüngve lebegett. A kutya a helyén volt, és hisztérikusan ugrált neki a kerítésnek.

Az asszony ledobta a táskáját a hintaszékbe, és a házba futott. Pár perc múlva dupla csövű sörétes puskával és egy marék tölténnyel tűnt fel. A fegyverolaj szaga a kezére tapadt, ahogy esetlenül matatott a puskával, hogy lebillentse a csövet. Arra gondolt, hogy a férje mindig mondta neki, hogy ilyen finom kézbe nem való a puska. Reszketett a keze az idegességtől, először el is ejtette a löszert, majd lehajolt érte, a puskát a térdére támasztotta, és megtöltötte mindkét csövet.

Könnyek folytak az arcán, miközben elfutott a vályog melléképületek mellett, ahol a nyomok vezettek a bozotos felé. Zörgősre száradt cserjék, tüskés csipkebogyó és kökény vette körül, mögöttük meg a lemezesre repedt, szikes pusztaság, összeolvadva a felhőtelen horizont fehérségével. Elindult előre. A puskát úgy markolta, hogy senki sem tudta volna kivenni a kezéből.